NUNTA ÎN ŞCHEIU

PÂNĂ PE LA 1830

(urmare)

upă-ce nuntaşiĭ ajungea în biserică, nuna lua miresiĭ procovu din cap până o cununa, şi dacă o cununa i-l punea iară. In biserică, în mijlocu bisericiĭ, se aşeḑa întâiŭ ginerile şi de-a stânga luĭ mireasa, îndărătu ginerelui şedea nunu şi de-a stânga luĭ şedea nuna; pe de o parte şi de alta şi prin strănĭ şi prin horă era nuntaşiĭ şi pe lângă eĭ muerĭ şi băeţĭ veniţĭ ca să se uite. Popa începea să le cetească câte ceva din cărţĭ, apoĭ lua de aprindea făcliile de nuntă şi le da gineruluĭ şi miresiĭ de le ţinea în mână şi după-ce le ţinea cât le ţinea, popa le lua de la eĭ şi le da nunuluĭ şi nuniĭ de le ţinea. Apoĭ maĭ slujia cât slujia şi popa lua din cununiĭ una, atingea cu ea la frunte pe ginere şi apoĭ pe mireasă şi ḑicea: «Cunună-sĕ robu lu Dumneḑĕŭ cutare cu roaba lu Dumneḑĕŭ cutare» şi făcea gineruluĭ cruce cu cununia ḑicĕnd: «In numele tatăluĭ şi al fiuluĭ şi al sfântuluĭ duh amin.» Apoĭ iară făcea tot aşa a doua oară şi a treia oară şi după-ce făcea de treĭ orĭ, da la nun să ajute şi punea gineruluĭ cununia în cap. Dup'aia lua cealaltă cununie şi începea dela mireasă: «Cunună-sĕ roaba lu Dumneḑĕŭ cutare cu robu lu Dumnĕḑeŭ cutare în numele tatăluĭ şi al fiuluĭ şi al sfântului duh amin», până de treĭ orĭ şi după de treĭ orĭ, iară da la nună să ajute şi punea şi miresiĭ cununia în cap. Apoĭ dascălu din strană le cetia apostolu şi popa le cetia sfânta evanghelie şi apoĭ lua de le da să guste din pişcoturĭ şi din paharu cu vin, şi nunuluĭ şi gineruluĭ şi nuniĭ şi miresiĭ. Apoĭ lua dela nun şi dela nună din mână făcliile de cununie şi le da la doĭ băeţĭ îmbrăcaţĭ în haine dela biserică şi apoĭ începea să ocolească: întâiŭ mergea băeţiĭ cu făcliile apoĭ popa cântând: «Isaia dănţueşte», şi după el ginerele cu nunu de mână iară după eĭ mireasa cu nuna de mână, şi aşa mergea de ocolia de treĭ orĭ.—De era nuna maĭ avută, de vr'un negustor ceva, vr'o cocoană, când era de ocolia, arunca cunfeturi peste mireasă, peste ginere, peste toţĭ, şi băeţĭ, băete, muerĭ care vrea, strîngea. — Altă-dată nu şedea aşa mulţĭ negustorĭ în cetate; mulţĭ sta pe Tocile, dela «Crucea Căpitanuluĭ» în sus, şi venia la biserică la Sfânta Treine.

După-ce ocolia, iară se aşeḑa la loc, cum fusese maĭ nainte şi popa le maĭ cetia iară din cărţĭ şi după-ce isprăvia le da poveţe ca să se aibă bine, să se îngădue unu cu altu şi să trăească fericiţĭ şi apoĭ le spunea de săruta mâna nunuluĭ şi nuniĭ.

După-ce îĭ cununa îĭ scriia pe ceĭ tinerĭ la *potrocol*, îĭ scriia părintele or vr'un curator de aĭ bisericiĭ, uneorĭ numaĭ decât, alteorĭ după-ce eşia din biserică. Dar de plătit trebuia să plătească atuncĭ, şi de plătit plătia nunu câte treĭ, patru, cincĭ sfanţihe de argint, după cât vrea şi după cât îĭ da mâna, că nu se plătia ca acuma tot într'un fel. Apoĭ eşia din biserică şi clisieru în tinda bi-

sericiĭ punea taler cu cheile bisericiĭ şi cu apă de punea nunu creiţarĭ, şi oamenii care vrea.

Când eşia din biserică lăutariĭ era acolo aşteptând la poarta bisericiĭ; dar la uniĭ tot nu se ducea lăutariĭ să-ĭ ducă; se ducea nuntaşiĭ şi fără lăutarĭ.

Când pornia dela biserică, lăutariĭ începea să ḑică marşurĭ, şi ḑicea întruna până ajungea unde se făcea nunta. Eĭ mergea întâiŭ; după eĭ venia chemătoriĭ (colăceriĭ) încinşĭ peste mijloc, peste haine, cu câte o cârpă făcută în doue în colţurĭ, adecă încinşĭ cu basmalele căpătate dela mireasă, dela pungă; eĭ era călărĭ şi caiĭ gătiţĭ şi eĭ cu cârpe legate la urechĭ de-a dreapta şi de-a stânga de frêŭ de atârna în jos. Apoĭ venia băeţiĭ care ducea făcliile. După eĭ venia nunu cu ginerile depreună, apoĭ oameniĭ; după eĭ venia nuna cu mireasa depreună, apoĭ nevestele.

Nunta de obiceiŭ se făcea la ginere, de avea unde s'o facă, de nu, o făcea la vr'o rudă a luĭ saŭ la soacra mică. In curtea, unde se făcea nunta, la intrare era în drum un ciubĕr mare şi curat plin cu apă, cu câte-va bucăţele de pâne şi câte o floare or doue, muşcat or rujmărin, şi era acolo pentru ca să pună în el oameniĭ creiţarĭ, pe care îĭ lua cine pusese ciubĕru, de obiceiŭ băeţĭ de-aĭ casiĭ, pentru-că la fete, la muerĭ şi la feciorĭ le era ruşine să stea lângă ciubĕr şi să păzească creiţariĭ pe care îĭ punea oameniĭ. Imprejuru ciubĕruluĭ era îngrămădiţĭ toţĭ băeţiĭ veniţĭ să vaḑă nunta şi une-orĭ câte unu din eĭ făcea «puĭ de giol» : băga pe nevăḑute mâna în ciubĕr, lua ce putea din creiţariĭ din el şi fugia.

Nuntaşiĭ ajungea unde se făcea nunta şi şedea în curte; aşa se ḑicea, că «şade în curte». In fruntea curţiĭ era o masă în patru colţurĭ, acoperită cu o pânzătură frumoasă. Pe masă era, pe o tavă, o găină tăiată şi jumulită frumos, doĭ colacĭ, în colacĭ câte un fir de rujmărin, apoĭ doue sticle cu vin şi încă un taler de obiceiŭ un castron (1) de cusutor şi în el câte-va bucăţele de pâne, presărate cu sare. — Sub masă era o căldare de rufe, mare, noue, şi în căldare o ploscă cu vin. Găina, colacii şi plosca cu vin era dela nun. Dacă nunu se învoia cu ginerile, ca să pue şi el, îĭ cumpĕra şi căldare, dacă nu, o împrumuta dela cine-va, ca să fie acolo sub masă. — Pe lângă masă în frunte, şi de-a dreapta şi de-a stînga pe maĭ departe, era aşeḑate lăiţĭ şi scaune, pe care şedea oameniĭ; partea din spre poartă era slobodă : pe acolo venia chemătoriĭ de dăruia.

In fruntea mesiĭ pe scaun sta nunu; la spatele luĭ sta, în picioare, nuna, mireasa cu procovu în cap şi ginerile, iar la spatele lor era ceĭ doĭ băeţĭ cu făcliile de cununie : una a gineruluĭ şi alta a miresiĭ; a cuĭ ardea maĭ mult, acela avea să moară maĭ întâiŭ; aşa se credea.

Lăutariĭ aştepta la poartă şi ḑicea marşu de câte orĭ vedea că maĭ vine câte un nuntaş.

După ce şedea în curte nunu şi oameniĭ, nunu lua de pe masă o sticlă de vin, închina întâiŭ el şi o da la oamenĭ înainte; închina şi din cealaltă şi o da şi pe aceea de cealaltă parte, de închina toţĭ oameniĭ, cât ţinea dăruitu, de câte doue or de câte maĭ multe orĭ. Când se isprăvia vinu din sticle, se aducea altu. Cât ţinea dăruitu, oamenii aşeḑaţĭ pe scaune vorbia între dênşiĭ : ceĭ maĭ bĕtrânĭ vorbia despre vremurile apucate de eĭ, de potoape şi ploĭ cari aŭ mâncat dealurĭ şi pădurĭ întregĭ, de vremurĭ tarĭ, de rĕsboae şi boale pustiitoare, de fel de fel de gădinĭ, de lupĭ şi de urşĭ şi de fel de fel de întêmplărĭ şi băeţiĭ pe la spate se apropiia uşurel şi asculta cu mare băgare de seamă şi de multe orĭ rostia şi eĭ din cuvintele bĕtrânilor; oameniĭ maĭ tinerĭ era maĭ poznaşĭ, se lega unu de altu, făcea câte o glumă de rîdea şi muerile care era grămădite pe la spatele oamenilor or era prin tindă or prin casă. Muerile când nu rîdea de ce spunea oameniĭ, maĭ ales vorbia de mireasă, de găteala eĭ, vorbia de feciorĭ şi de multe orĭ una se pleca şi şoptia alteia

1) Blid de cositor cu toarte saŭ urechĭ.

în ureche, că cutare a cerut pe cutare, că mama cutărei fete a îmbiat ea însăşi pe fecioru cutare şi altele; altele iară începea să-şi şoptească, că cutare om a venit la nuntă cu cămaşa şi cu cioarecii nespălaţi bine, or că a venit neras or cu cismele pline de noroiŭ, şi cu toate astea tot ştiia spune de fite-şi care cât a dăruit.

Dăruitu se începea nu mult după aşeḑatu la masă şi după-ce nuntaşii era cam toţî adunaţî. Maĭ întâiŭ se dăruia dela socriĭ ăĭ marĭ: o perină or două, straiŭ or ţol după cum le da mâna, şi pe perinĭ gimbiru miresiĭ, pe care ginerele îl dusese miresiĭ sâmbătă sara cu punga. Dela mireasă, adecă dela soacra mică, se dăruia: straiŭ, pânzătură, şervete, ştergare pentru îmbrobodit şi ştergare de şters. Apoĭ dăruia nunu: şase, şapte sfanţihe de argint, cât avea plăcere. După nun dăruia oamenii ceilalţĭ, care doĭ, care treĭ, care patru sfanţihĭ de păreche, care după cum îĭ lăsa inima; unu singur dăruia un sfanţihĭ; câte o muere, de era singură, cumpără de dar or o tigae, or un lămpaş, or un răzîitor saŭ un tacâm (două furculiţe, două cuţite şi două lingurĭ), o tavă or două sfeşnice cu lumînărĭ în ele, or chiuşóre (piuliţe), or un cort şi altele. Alta dăruia un blid de cusutor or o năstrapă,[1] or un castron de cusutor, or un fer de călcat şi altele. — Nunu şi oamenii, care era puşĭ la masă, dăruia sîngurĭ. Socriĭ, oamenii care nu era puşĭ la masă, ci era maĭ p'în lăturĭ, muerile văduve şi feciorii, da la chemătorĭ de dăruia. Chemătorii cât ţinea dăruitu şi apoĭ cât căra pe masă, umbla tot cu cârpa încinşĭ peste mijloc şi în capu gol şi cu gârbaciu în mână. Chemătorii dela cine ce le da lua daru şi mergea până aproape de masă şi dăruia: «Ia a nume de bine, jupâne ginere, dela cutare atâta, (numia persoana şi daru); dela D-ḑĕŭ maĭ mult, dela d-luĭ maĭ puţin».—Când îşĭ dăruia oamenii singurĭ, nu ḑicea decât: «Ia a nume de bine, jupâne ginere; dela D-ḑĕŭ maĭ mult».—De dăruia banĭ, chemătorii după-ce îĭ dăruia îĭ arunca, ca să se vaḑă, în taleru de pe masă cu bucăţelele de pâne; sculele şi celelalte dăruite şi arătate, or le lăsa pe masă, or le ducea în casă şi le da în sama soacreĭ. Or de câte orĭ dăruia cine-va, ginerile mulţămia luându-şĭ pălăria or căciula din cap.

Dăruitu ţinea cam câte un cias or şi maĭ mult, după mulţimea şi a nuntaşilor. Când nunu vedea că s'a isprăvit de dăruit şi după-ce întreba şi pe chemătorĭ, şi şi eĭ spunea, că s'a isprăvit de dăruit, nunu vĕrsa daru din blid, cu pâne cu tot, într'o basma, îl înfăşura şi îl da miresiĭ; mireasa îl lua şi săruta mâna nunuluĭ şi da daru nuniĭ, iară nuna îl lua, îl lega bine şi îl băga miresiĭ în sîn.

Uneorĭ înainte d'a se fi sfârşit de dăruit, cam pe la isprăvite, ca un fel de glumă, unu saŭ altu din chemătorĭ lua pe nespuse pe un băiat, îl ridica în sus şi-l dăruia: «Ia a nume de bine, jupâne ginere, un cioban la oĭ». Dacă băiatu plângea or oare-cum, îl împăca cu un creiţar or doĭ. Maĭ mare era gluma, de rîdea toţĭ oamenii, când lăutarii pe neştiute se dăruia unu pe altu.

Lăutariĭ era atuncĭ cu verghina (ţimbal), de se 'ntreba; «aĭ băgat şi cu verghina»? Verghina era cu coarde multe de bătea în ele cu pene or cu ciocănele; când mergea o ducea «de gât», când sta o punea pe o meşcioară or pe un scaun. Altu era cu fluer de os (naiŭ): multe fluere, de le plimba pe la gură de colo până colo şi sufla în ele. Alţiĭ era cu lăuta, altu cu *clanaretu*.

După-ce se scula de la dăruit, ginerile cu mireasa de mână, mireasa tot cu procovu în cap, intra în tindă şi la intrare soacra a mare le frângea la amêndoĭ un colac în cap, şi din el bucăţĭ şi bucăţele le arunca la muerĭ, la oamenĭ, prin curte, prin tindă, pe unde era.

După-ce «frângea» tinerilor «colacu» în cap, începea şi oamenii şi muerile să intre în casă şi să se aşeze la masă. Nunu şi oamenii şedea başca la masă, nuna şi muerile iară başca la altă masă şi în altă casă, când nu încăpea cu toţiĭ

1) Cană de cositor cu capac tot de cositor.

în una. Apoĭ totdeauna nunta era maĭ mare şi oamenĭ şi muerĭ era chemaţĭ şi venia maĭ mulţĭ ca la logodnă. (1) Totdeauna oamenii şedea la masă în casa a mare; muerile şedea la masă în căşcioară, or de era şi aicĭ tot oamenĭ, de era nunta mare, la muerĭ le punea masă la vr'un vecin.—Nunu şi nuna fie-care era în fruntea mesiĭ.—De başca era şi feciorii; în vreme bună şi vara, lor li se punea masă de obiceiŭ afară în curte, or dacă era lângă casă vr'o grădiniţă, li se punea acolo, or li se punea la vecinĭ, când nu era alt loc.

Miresiĭ, după-ce intra în casă, îĭ lua procovu din cap. Ea nu şedea la masă, ci pe ea o lua şi o ducea într'o casă îndărăt, în cămară, de unde ducea pe masă bucate, o ducea în pivniţă, de era vară, or o suia în pod, pentru ca să nu se mânjească de haine, şi acolo în ducea de mânca şi ea, şi şedea până se scula dela masă.

Lăutarii tot ca la logodnă, împărţiţĭ prin toate casele pe unde era mese, începea să «ḑică de masă» şi ḑicea întruna cât ţinea şi masa. — Precum socriĭ marĭ la logodnă, tot aşa la nuntă socriĭ micĭ, ca or ce nuntaş, sta la masă.

Fie-care mesean trebuia să meargă de acasă cu cuţit, cu furculiţă, cu lingură şi cu şervet caşi la logodnă.—La masă căra ginerile, chemătoriĭ, socriĭ marĭ, surorĭ şi fraţĭ de aĭ ginereluĭ şi alţiĭ. — Pentru gătirea la nuntă era bucătăreasă, câte o muere de rumân, care se pricepea.—Intâiŭ ducea la masă fertura, de obiceiŭ cu fidea or cu steliţoare şi totdeauna bine şofrănită; după fertură aducea rasolu cu hrean.—După rasol, până să schimbe de pe masă, chemătoriĭ cu vr'o soră or maĭ de aproape rudă a gineruluĭ, mergea la cuptor (2) cu molda de aducea friptura. Lua cu eĭ şi un lăutar, de obiceiŭ pe cel cu clanaretu, de când ḑicea s'auḑia de-a treia uliţă. Friptura era de carne de vacă, purceĭ fripţĭ întregĭ, şi carne de porc; dacă nunta era maĭ mare şi-ĭ da mâna, ginerile cumpěra un porc maĭ mare or maĭ mic, pe care îl tăia încă de sâmbătă cătră sară. Toată carnea era friptă, şi cu purceĭ cu tot, în tave. După-ce se aducea acasă friptura, o tăia în bucăţĭ şi începea să ducă la masă. Nunuluĭ, nuniĭ şi socrilor micĭ le ducea maĭ mult de purcel, lor li se ştiia purcelu întreg; în celelalte părţĭ punea amestecată şi fie-care îşĭ scotea pe farfurie. La friptură punea lapte acru. Vin se aducea în sticle şi fie-care din nuntaşĭ îşĭ turna în pahar şi bea, or îşĭ turna unu la altu de închina. Altu, chemător or ajutătoare, umbla din când în când cu coşu cu pâne şi da pe unde trebuia.

De pe când începea să isprăvească cu friptura, începea plocoanele, maĭ cu samă între bărbat şi muere saŭ între prea de aproape cunoscuţĭ, or rude. Un pahar de vin se acoperia cu o farfurie întoarsă cu fundu în sus şi după-ce se potrivia bine, se întorcea apoĭ paharu cu fundu în sus, încât din vin prea puţintel saŭ maĭ de loc nu curgea în farfurie; pe pahar se punea o fălie de pâne, pe pâne un oscior or o bucăţică pe friptură, puţin lapte acru şi cu o floare nunu îl trimitea nuniĭ, bărbatu nevesteĭ luĭ, şi acestea adăoga câte o ţigară şi li le trimetea îndărăt prin chemătorĭ or prin ajutătoare.—Din îndrăsneala unuĭ fecior de a trimete plocon uneĭ neveste tinere se năştea certurĭ şi lucrurile ajungea uneorĭ atât de departe, încât bărbatu şi nevasta «mergea pě la popĭ», de cerea să-ĭ despărţeascu unu de altu.

După-ce isprăvia cu friptura, da colacu, câte o bucată pentru fie-care, caşi la logodnă, pe care nuntaşiĭ de obiceiŭ îl lega în şervet cu câte o bucată de pâne şi friptură, împreună cu cuţitu, furculiţa şi lingura, şi îl ducea acasă.

1) Saŭ cum se pronunţă în Şcheiŭ: *logornă* or *logolnă*.

2) In Şcheiŭ fie-care casă îşĭ coace singură pâne, precum e în toată ţara Ardealuluĭ, însă în Şcheiŭ nu-şĭ maĭ are fie-care casă cuptorul eĭ, ci numaĭ câte-va cuptoare maĭ sunt, unu icĭ altu colo, şi la ele coc şi celelalte muerĭ, dar pe plată. De obiceiŭ se coace odată pe sěptămână: sâmbăta; maĭ rar se aprinde cuptoru şi mercurea. — A mânca în Şcheiu pâne de cumpěrat însemna a fi calic. Cuvintele: beĭcher (Bäcker) şi brutar (dela Brodt) arată că streiniĭ şi anume nemţiĭ ne-aŭ învěţat să mâncăm pâne de cumpěrat.

Albia saŭ troaca în care se frământă pânea, e prověḑută la cele douě căpětâĭe de o parte şi de alta cu câte un colţ ca un mâner, de o pot duce doĭ înşĭ: unu înainte altu în dărut; ea poartă în Şcheiŭ numele de moldă dela «die Mulde».

Pe când se 'mpărţia la masă colacu, chemătorii şi muerile care dusese pe masă, umbla cu câte o farfurie de aduna creiţarĭ, nu umbla toţĭ, ci lăsa pe câte unu or doĭ să umble, şi apoĭ împărţia între eĭ; şi umbla şi la oamenĭ şi la muerĭ şi la feciorĭ.

Când se isprăvia masa, lăutarii ceĭ dintâĭ eşia în curte şi cu eĭ eşia droae de băeţĭ care în timpul meseĭ sta în drumu celor ce căra pe masă; or de câte orĭ îĭ da afară, eĭ totdeauna venia iară şi când nu-ĭ vedea nimenĭ intra în casa unde era mese, îşĭ căuta câte un unghet unde să stea, or după spinarea lăutarilor, or sgârciţĭ pe lângă masă, şi aştepta şi eĭ până le da şi lor câte cineva câte o bucăţică de pâne şi carne or câte un pahar de vin, şi atuncĭ eĭ eraŭ ceĭ maĭ fericiţĭ pe lume. Unii din băeţĭ n'avea pe nimenĭ la nuntă, nu era cine să le pişce, de aceea maĭ aştepta prin casă până să se scoale dela masă şi măcar atuncĭ gusta şi eĭ din ce maĭ găsia pe masă.

Lăutarii eşia în curte şi începea să ḑică hora, şi ḑicea cât ḑicea, puţin, şi apoĭ mergea de le punea şi lor la masă de mănca.—Oamenii şi muerile începea să se scoale dela masă; începea ajutătoarele să strîngă de pe masă şi chemătorii începea să scoaţă mesele afară.

După-ce se scula dela masă şi se scotea mesele şi se strîngea de pe jos ce căḑuse dela masă, o aducea pe mireasa de unde era, şi o ducea unde şeḑuse oamenii, în casa a mare. Acolo nuna o aşeḑa pe un scaun în mijlocu casiĭ, o spăla pe cap cu vin şi cu colac, apoĭ lua gimbiru, îl făcea în doue prin colţurĭ şi îl da la un băeat de i-l punea în cap, şi căuta un băeat cu pieze bune, pentru ca ceĭ tinerĭ să aibă traiŭ bun. Băeatu lua gimbiru cum i-l da nuna, se făcea că-l pune şi ḑicea «noroc», şi iară îl lua, a doua oară iară şi numaĭ a treia oară îl punea şi îl lăsa miresiĭ pe cap ḑicând: «noroc să-ĭ dea D-ḑeŭ, să trăească». Nuna lua gimbiru şi ea singură, or îl da la altă muere, care se precepea maĭ bine şi învĕlea pe mireasă, iară mireasa plângea de-ĭ curgea şiroae de lacrămĭ; asta se ştiia, asta era a miresiĭ să plângă şi când o ducea la biserică, şi când o învĕlia. — După-ce o învĕlia, mireasa da «datele» (date de scacra mică): ginereluĭ cămaşă, socruluĭ cămaşă, după socru îi da soacreĭ iiă, după soacră da mâneci la cumnate şi la cumnaţĭ le da cârpe.

Cămaşa ginereluĭ era cu guleraş mic, cusut cu fir. Ginerile mergea de se 'mbrăca cu cămaşa, care i-o dase mireasa şi până când se gătia el şi mireasa, isprăvia şi lăutarii de mâncat şi începea să ḑică «hora miresiĭ».

Hora miresiĭ totdeauna se juca în curte, or, unde curtea era mică, eşia de juca în uliţă dacă era locu potrivit de joc, şi juca afară până pe 'nsĕrate. Afară de horă se maĭ juca în curte şi breaza.

După-ce însĕra, mergea în casă şi juca maĭ departe; dar în casă afară de horă şi de brează se maĭ juca şi brâu: brâu voinicesc, jucat numaĭ de oamenĭ, şi brâu mueresc jucat de muerĭ. Danţurĭ ca aḑĭ nu prea juca, nu juca.

După-ce juca şi în casă cât juca, nunu lua pe ginere şi pe mireasă şi pe oamenii pe care vrea să-ĭ cheme, şi din lăutarĭ lua şi mergea la el acasă. Acolo da cinste la oamenĭ: colac şi vin, şi lăutarii începea să ḑică şi oamenii să joace.

Apoĭ şi chemătorii lua lăutarĭ şi mergea la câte o fată, rudă or nu, de multe orĭ mergea la fata cu care se avea unu or altu din chemătorĭ şi avea de gând să o ia de nevastă, şi trebuia de maĭ nainte să înştiinţeze pe fată, să se înţeleagă cu ea şi să ştie de-ĭ primeşte or nu.

Dacă era lăutarĭ maĭ mulţĭ, maĭ rĕmânea şi la socrii marĭ, or unde se făcuse nunta; de era puţinĭ, unu or doĭ, îĭ lua chemătorii.

De chemătorĭ, când mergea cu lăutarĭ la vre o fată, se ḑicea că «duce plăcinta», pentru-că găina, ceĭ doĭ colacĭ şi plosca de vin dăruite de nun, pe lângă ce se maĭ înţelegea cu ginerile să le maĭ dea, era ale lor. Găina o frigea, colacii îĭ tăia bucăţĭ şi da la fete, la neveste şi la feciorĭ, pentru-că

toţî feciorii mergea maî bine cu chemătorii. Apoî şi fata unde ducea chemătorii plăcinta, îşî chema şi ea alte fete, surate d'ale eî, şi juca acolo de ţinea jocu uneorî până despre ḑiuă, şi jucând fetele cu feciorii şi feciorii cu fetele, maî auḑiaî iară că cutare a cerut pe cutare şi cutare pe cutare şi apoî aşteptaî iară altă «plăcintă» şi fetele necerute trăia cu nădejdea şi îşî aştepta şi ele ḑiua şi ciasu.

Ginerile cu mireasa după-ce sta la nun cât sta şi vedea că oamenii s'aŭ rărit şi că nu maî era cine să joace, îşî lua noapte-bună şi pleca acasă.

Lunî dimineaţa de pe la opt, nouĕ, până pe la amiaḑî, lăutarii mergea pe la nuntaşiî maî de frunte «de-î zoria».

La ginere lunî se spăla vasele şi mireasa trebuia şi ea să ajute. Ginerele trebuia să meargă lunî dimineaţa, să meargă cu a tînĕră cu ciubĕru la fântână să aducă apă, şi chemătorii şi din rude, muerî şi oamenî, mergea de îî stropia cu apă, că ḑicea că aşa e bine, că e cu noroc; şi îî stropia cu apă bine de tot de îî maî scălda, apoî fie vară fie iarnă.

Soacra mică ducea tinerilor lunî de dimineaţă, ducea tăeţĕî cu lapte, or mueţî cu lapte, pe care îî mânca ginerile cu mireasa ca să le fie traiu dulce.

Lunî sara până nu făcea masă, ginerile cu mireasa mergea la nunu şi la soacra mică «de-î hiritisia».

Pe la şase sara venia lăutarii la ginere, unde se făcea masă şi după masă era joc. Atuncî se juca maî cu samă «perinița», de ḑicea la lăutarî: «Ia ḑiceţî măî o periviţă»; de altfel se juca uneorî şi la pungă şi la nun. Jucătorii, oamenî şi muerî, se prindea de mână ca la horă, lăutarii cânta şi hora se 'nvêrtia în dreapta şi în stânga. Unu dintre jucătorî era în horă, în mijloc, cu periniţa în braţe, se 'nvêrtia de douĕ, treî orî singur în loc şi după-ce-şî alegea pe unu dintre jucătorî—de era bărbat or fecior, îşî alegea nevastă or fată — ḑicea în cântecul lăutarilor: «Cine joacă periniţa să-î pupe neichiî guriţa», apoî arunca periniţa la picioarele celuî ales şi îngenunchia pe ea; cel ales trebuia să îngenunche şi el, şi îngenunchiaţî se săruta. Lăutarii ţîpa cu lăuta plimbând degetu pe coardă în sus şi în jos. Cel dintâiŭ se prindea apoî în horă şi rĕmânea celălalt de juca periniţa şi făcea şi el tot ca cel dintâiŭ. — Fetele şi nevestele nu se prea lăsa să le pupe; le pupa cu de-a sila, şi dacă juca periniţa, ele nu ḑicea din gură nimic, ci numaî oamenii când o juca, şi feciorii.

Pe vremurile alea se maî juca la nunte şi «Piperu»: un fel de brâŭ, de se prindea oamenii ca la horă de mânî. Cel care era de purta ḑicea din gură:

Cine joacă Piperu,
Piperu săracu
Să se plece cu capu

şi apoî le spunea ce să facă şi de câte orî să dea cu piciorul în pămênt. Or le ḑicea iară:

Cine joacă Piperu
Să-şî lapede odoru

şi atuncî cu toţiî se desbrăca de haina de pe deasupra de rĕmânea uneorî în cămaşe şi aşa juca. Până juca, altu le lua hainele de le amesteca şi se făcea rîs, de rîdea toată lumea.

Şi lunî sara ţinea jocu şi petrecerea până târḑiŭ. Cu toată oboseala, petrecerea era uneorî maî veselă; oamenii era maî slobodî la glume, că era maî mult neamurî şi pretinî şi cunoscuţî. Şi lăutarii era obosiţî şi cum sta şi cânta, pe uniî din eî îî fura somnu. Atâta trebuia maî ales chemătorilor, carî începea să se maî ţie şi de drăcii. Eî se ducea binişor şi freca pe obraz pe lăutarî cu sĕŭ şi cu de pe căldare, şi-apoî îî deştepta să ḑică. Lăutarii vĕḑêndu-se rîdea unu de altu şi lumea rîdea de eî.

La o sĕptămână, adecă în cea dintâiŭ duminecă după nuntă, naşa o scotea pe cea tînĕră la biserică, era «scosu bisericiî», şi din biserică când eşia, o ducea la ea şi chema şi pe alte neveste. Şi la ea

făcea cinste cu covrigĭ şi jimble, or cu colac cu chitişoare (gogoşĭ) şi cu cornurĭ de era în dulce, şi cu rachiŭ încălḑit cu miere; la scosu bisericiĭ şi la boteze mierea la rachiŭ se ştiia.

De altfel nuna trebuia să cheme la scosu bisericiĭ pe toate muerile, care mersese la nuntă. Pentru-că la Rosaliĭ când toată lumea mergea la mormênt cu colivă or cu păsat şi cu vin, mergea şi a tînĕră cu soacră-sa, şi muerile care nu era chemate la scosu bisericiĭ nu-ĭ cumpĕra ăleĭ tinere nimic; iară muerile care fusese chemate iĭ cumpĕra, aşa era obiceiu să-ĭ cumpere câte o sticlă pe care i-o da la mormênt plină cu vin, si punea în ea şi câte o svêrtă de florĭ, or iĭ da câte un castron cu urez cu lapte şi făcliĭ de ceară. Naşa la Rosaliĭ lua fini-sii un ciubĕr mare cu nouĕ cercurĭ, un colac şi sticlă.

După nuntă era bine ca tineriĭ să se ducă maĭ întâiŭ la câte o nuntă or la botez şi nu era bine să se ducă întâiŭ la mort. Numaĭ de nevoe mare, şi când se 'ntêmpla de le muria câte cine-va din neamurĭ, numaĭ atuncĭ se ducea ceĭ tinerĭ la mort maĭ înainte de a fi mers la câte o nuntă or botez».

G. I. PITIŞ.
